

FOLK OG LAND

NR 18 — 15. ÅRGANG

LØRDAG 3. SEPT. 1966

LØSSALG 1 KRONE

Sigurd Haugan
Melum 39

«Norway and the Second World War»

ANMELDT AV RALPH HEWINS

Anmeldelsen var skrevet for AFTENPOSTEN, som imidlertid refuserte den. Se forrige nummer.

Betydningen av denne bok — skrevet av tre norske universitetslærere og med UD som fadder — er at den åpner veien til en meningsutveksling mellom de såkalte «nazier» og «jössinger» og til helbredelse av den 25 år gamle krigsnevrose som fremdeles skiller en sjettedel av befolkningen fra den øvrige.

Jeg tillegger «Norway and the Second World War» denne store fortjeneste fordi forfatterne ikke lenger presenterer historien som en enkel studie i svart og hvitt, idet de setter de såkalte «gode nordmenn» på en piedestall og dømmer de såkalte «quislinger» til fortapelse. Forfatterne ser ærlig i øynene periodens uhyre kompliserte politiske og militære, juridiske og moralske forhold, og den norske oversettelse vil visselig forbause den alminnelige leser i begge grupper, og også den brede masse av likegyldige og uvitende borgere mellom de to ytterligheter, som er lei av det hele.

Det er innlysende at en bok på 145 sider med leselig tekst bare kan streife mengden av begivenheter i årene 1939—1945, omfattende forspillet til, selve det harde faktum, og efterspillet til den tyske okkupasjon med dens bakgrunn av utenrikspolitiske og militære affærer blant de allierte og sentralmaktene, de store variasjoner i politikk og oppfatning blant nordmenn hjemme og ute, og det vekslende klima av fortvilelse, hat og håp og nu økende forståelse. Valget av og utelatelsen av kjensgjerninger må uunngåelig bli vilkårlig, med tyngden til gunst for den norske «fastsettelse» eftersom det er det som er bokens hensikt.

Men likevel, forfatterens understrekning av påstått «samarbeide med fienden» gjør ikke denne bok til en ren propagandistisk renvasking av Londonregjeringen og Hjemmefronten, ikke til

Ralph Hewins.

en total fordømmelse av Quisling og hans tilhengere, heller ikke til et forsvar for velmenende nordmenn som fant seg selv mellom barken og veden. Dette er et stort fremskritt når det gjelder den langvarige offisielle versjon av begivenhetene som fremdeles støter an mot norsk liv på alle områder, innenriksk og kulturelt, politisk og juridisk, kommersielt og landbruksmessig, i utenriks- og forsvarspolitik. Denne forandring hjelper til å klarne luften og er et sunnhetstegn.

Jeg tviler på om boken vil ha hell med seg i å overbevise utenlandske og spesielt engelsktalende lesere om at den seirende part var så sunn og den tapende så råtten som størstedelen av verden har tatt for gitt siden krigen. Seierherrenes kreditter må undersøkes og diskuteres altfor detaljert av forfatterne til å virke øyeblikkelig overbevisende, og tapernes skavanker må også bevises for spesielt inntrengende. Resultatet er tilbøyelig til snarere å forvirre enn å festne utenlandsk oppfatning.

Fra et rent historisk synspunkt er dette fair, fornuftig og ønskelig. Fra et innenriksk synspunkt er det også riktig, for det er den eneste måte å ta fatt på når en skal lage den endelige historie for perioden, som det fremdeles gjenstår å skrive og som eventuelt vil gjøre fremtidige generasjoner i stand til å ta advarsel av

deres forfedres holdningsløshet.

Den oppgave som umiddelbart foreligger er å korrigere norske historiebøker og oppslagsbøker i lys av denne nye bok så langt som den rekker, og det er temmelig langt.

Dernest bør alle periodens tilgjengelige dokumenter bringes for dagens lys, registreres og eventuelt offentliggjøres uten hensyn til personlige, politiske eller indirekte interesser av noen art. Samtidig bør de få ledende overlevende fra perioden reintervjues og deres opplysninger nedtegnes av norske og utenlandske eksperter — om nødvendig «arkiveres» inntil de er døde. Altfor mange dokumenter som ikke er tilgjengelige for offentligheten i sin alminnelighet siteres i «Norway and the Second World War» og altfor mange hovedpersoner har fått sine leber helt eller delvis forseglet. I sannhetens og den nasjonale enhets interesse burde de norske «foreldelsesbestemmelser» revideres overensstemmende hermed etter mønster av Storbritannia og Sovjetsamveldet når det

(Forts. side 2)

Fanebust på offensiven igjen

Og forteller i et intervju om sine aksjonsplaner

Torolv Fanebust.

klageren, redaktør Torolv Fanebust til Sandnes og Jærens Avis. Han har gitt oss lov til å gjengi intervjuet.

— Og hva går så den nye straffeklagen ut på?

— At de høye embetsmenn i fellesskap har jukset Stortinget med tre falske dokument i juni 1965. Som konstitusjonelt ansvarlig hovedsynder i den saboterte referatboksaken av 1947, hadde jeg anklaget justisminister Gundersen, og som medskyldig annensynder riksadvokat Aulie. Men ved blåneking og falske dokument reddet de seg ut av knipe-tangen.

— Mener du å ha fullverdige bevis på hånd?

— Selvsagt. — Den anklagede justisminister har visstnok vært høyesterettsdommer i seks år, og herr Aulie har vært riksadvokat siden hans forgjenger bakket ut i 1946. Begge har landets største parti i ryggen, pluss Dagbladets spesielle ånd, som sagt. — Å skyte med løst krutt på drevne jurister i så fremskutte posisjoner, ville være å sette seg selv i gapestokken.

— Men om regjeringens flertall går inn for «ingen forføyning»?

— Da kan jeg begjære meg siktet og tiltalt for falsk anklage, for dermed å trumfe mine ærede motparter til å møte meg ansikt til ansikt i en åpen rettssal der det forhåpentlig ikke vil gå altfor vindskjevt for seg.

NTB underslo presse-telegram.

— Er den nye straffeklagen alment kjent?

— Nei. Da den gikk inn til statsministerens kontor, sendte en av NTB's faste korrespondenter et presse-telegram via NTB, men det ble underslått av NTB. — Jeg framstilte derfor et særtrykk av straffeklagen og pluss den med mine kommentarer. Denne pamflett har jeg så sendt samtlige statsråder, stortingsrepresentanter og dommere i høyesterett. Dessuten har jeg spredt det første tusen eksemplarer for alle vinde.

— Og i mens er referatboksaken fortsatt under etterforskning ved Rogaland Politikammer?

(Forts. side 7)

„Norway and the Second -“

(Forts. fra side 1.)

gjelder henholdsvis den nett-opp utgitte historien til Special Operations Executive og slaget om Berlin. Ellers kleder det jo nødvendigvis, med rette eller urette, en viss propagandistisk smitte ved bøker slike som den som her omtales. Denne svakhet er uunngåelig.

For det tredje burde Stortinget og Høyesterett erklære amnesti på 25 årsdagen for befrielsen, dvs. i 1970, for alle de medlemmer av Nasjonal Samling som ble straffet med tilbakevirkende kraft for deres påståtte «kollektive skyld» og intet mer. De ekstremt juridiske argumenter som forfatteren av avsnittet «The Post-War Proceedings» (side 120—157) finner det nødvendig å fremføre og de mer eller mindre innrømmede urettferdigheter skriker høyt etter skånsel.

Kollektiv skyld er i strid med prinsippene for vestlig rettsoppfatning og har ikke vært anvendt i noe annet land. Motivene for tilslutning til Nasjonal Samling, som var et legalt politisk parti, varierte enormt og medlemmene kom og gikk til forskjellige tider. Dette gjør boken overraskende klart. Det bør tas passende forholdsregler for å gi familiene til de «skyldige» oppreisning selvom «forbryterne» er døde. Det er tvers igjennom usunt å ha en anklage tilsvarende forræderi hengende over en sjettedel av befolkningen i det uendelige som en venerisk sykdom.

Navnene til de tusener som ble dømt for «landssvik» utelukkende på grunn av deres oppfatning, bør fjernes fra kriminalarkivene. Det ville tilfredsstille de fleste av dem og deres familier, gjøre norsk rettsvesen ære hjemme og utenlands, og gjøre mer enn noe annet til å samle nasjonen igjen.

Det er for sent å gi noen finansiell oppreisning: for komplisert og vidtrekkende, og gjelder altfor mange penger med renter og renters rente. De folk det gjelder har for størstedelen skapt seg en rimelig økonomi og et tålelig liv i periferien av samfunnet. De krever ikke, tror jeg, erstatning — bare en amnestilov, slik mange andre nordmenn som ikke var medlem av Nasjonal Samling, men «samarbeidet» like harmløst, oppnådde.

Det er hovedlærdommen av boken og den mest konstruktive tanke som den oppmuntrer til.

Den mest bemerkelsesver-

dige kjensgjerning i boken er den totale utelatelse av ordet «forræder» av forfatteren av første avsnitt «War comes to Norway» (sidene 9—52), og av noen påminnelse om at betegnelsen «quisling» gikk verden rundt fra Norge i de dager, og gjør det fremdeles. Jeg finner det ikke mindre forbausende at Quislings alminnelig aksepterte «høyforræderi» 9. april ikke spesielt beskrives som sådant.

Denne «manglende kjensgjerning» («non-fact»), som propagandaen omkring hans onomatopoietiske navn fra 9. april av og fremover bygget på og som frembrakte det hat han personlig var utsatt for hjemme og ute under og etter krigen, er viselig kjernen i boken.

Forfatteren har noe å berette om Quisling «fascistisk inspirerte» parti: hans kontakt med nazistiske enkeltpersoner i 1930-årene og at han tilhørte en «lunatic fringe» («sinnsyk fløy»). Det er ikke fremlagt noe bevis for at disse bemerkninger er rettferdiggjort, for ikke å snakke om at de kan være grunnlag for beskyldninger om disloyalitet.

Når vi kommer til Quislings besøk i Berlin midt i desember 1939 — hans ene og eneste kontakt med ledende nazister før invasjonen fire måneder senere — så blir vi fortalt at dette var «avgjørende for utviklingen av Raeders idé om å erverve marinebaser i Norge». Hvorledes? Det er ikke klarlagt.

Den norske kysts betydning har vært anerkjent siden Wilhelm II's marinebesøk før første verdenskrig (NB hans minnesmerke ved Ålesund), siden den britiske nordsjøsperring ble lagt i den krigen, og siden første begynnelse av annen verdenskrig, av de britiske og tyske admiraliteter. Hva mer er: Raeder kjente Norge intimt fra flere år tilbake. Hva i all verden kunne Quisling eller andre nordmenn bidra med til de tyske marineplaner?

Heller ikke har eksistensen av en «femtekolonne» av «quislinger» blitt bevist.

Nesten hele slutningen om forræderi eller delaktighet i invasjonen er bygget på dagboken til Alfred Rosenberg, som ble foraktet selv av nazihierarkiet og som var beryktet for sine egosentriske notater, av hvilke det var få som det var noen mening i eller hadde noen verdi. Et mer upålitelig vitne kan neppe tenkes og den betydning han tilla Quislings førkrigsbesøk i Tyskland er politisk og militært nonsens.

Ja-mannen Jodl noterte kort Quislings besøk, men hans sjef, Keitel, sa at han aldri hadde hørt om noen militær Quislingplan.

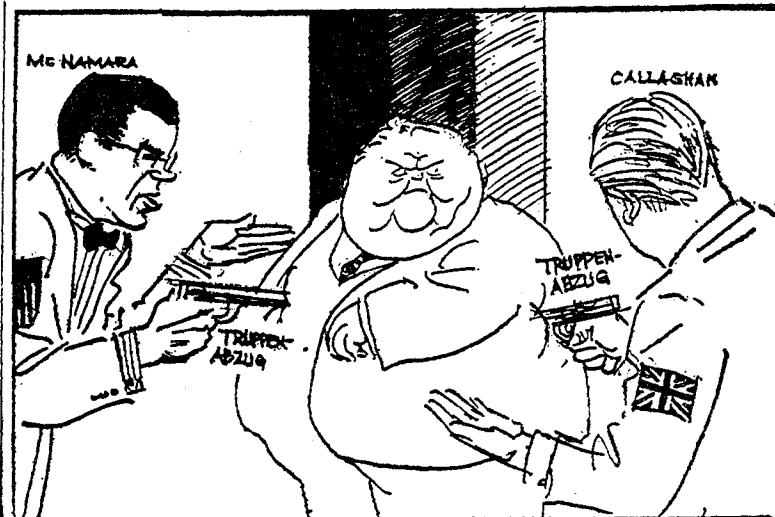
Tydeligvis var det ikke og kunne ikke være noen «Q-plan» og denne bok mislykkes i å frembringe noen. Det blir i virkeligheten sagt at Piekenbrock, den tyske etterretningsoffiser som traff Quisling etter anmodning av Hitler i København 3. april (invasjonskvelden) «ikke hadde fullmakt til å avsløre for ham noe om de tyske planer». (Side 46.)

På side 56 kommer den enda mer forbausende innrømmelse: «Det er imidlertid intet bevis for at han (Quisling) hadde noen hemmelig forståelse med Hitler ved sitt overtagelsesbud 9. april, bortsett fra etpar vage påstander fra Rosenberg-leiren og noen temmelig tynne utledninger fra militære dokumenter» (ikke spesifisert).

Efter å ha sagt dette, som klart frikjenner Vidkun Quisling fra overlagt høyforræderi, tilføyer forfatteren: «Om den praktiske side av Weserübung visste Quisling like lite som alle andre. Men han visste utmerket godt hvor alvorlig Hitler overveiet en invasjon i Norge, og var rede til å assistere på sin måte. Så den 8. april trakk han sine egne konklusjoner og bestemte seg for å våge spranget.»

8. april? Hvorledes kunne det være mulig at Quisling visste at invasjonen var satt i gang når tyskerne ikke kom inn i territorialfarvannet ved Færder før ved 23-tiden? Det er ikke lagt frem noe bevis for at Quisling var så fremsynt, heller ikke at han begynte å legge opp en plan. Den 8. april kontaktet han ikke engang Hagelin på Hotell Continental hvor begge to tilfeldigvis oppholdt seg, heller ikke noen av sine ledere. Alle hans handlinger inntil neste morgen viser at han var like langt på jorden som alle andre i Norge — bortsett fra løytnant Bonsak av NS som avfyrte den granat som senket det tyske flaggskip Blücher i Oslofjorden!

Bonsak har ikke fått den ære som tilkommer ham. Heller ikke Ulrich Stang, legasjonsråd i Berlin, som gav regjeringen «den første antydning om at Norge kunne være målet» den 5. april (side 46). Det har heller ikke kaptein Oliver Møystad fått, som var en av kommandørene ved den sammenskrapte styrke som ødela den tyske lufttassjé Spillers menn ved Midtskogen 10. april og red-

Den tyske bundespresident er utsatt for stadig pengeutpresning — ikke bare fra Israels side, men også fra sine angelsaksiske forbundsfeller, som stadig truer med å trekke sine styrker i Tyskland tilbake hvis landet ikke punger ut. Slik ser DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG situasjonen: «Vær så vennlig å henvende dere i kassen, mine herrer —».

det kong Haakon fra å bli kidnappet. Alle tre var medlemmer av Nasjonal Samling.

Innrømmelser og utelatelser beviser en gang for alle at Quisling ikke var noen forræder 9. april, hvilke synden han enn kan ha begått senere. Dette er et stort fremskritt som burde gi alle nordmenn tilfredsstillelsen av å fjerne karakteristikkene «quisling» fra ordboken og rense nasjonen for dens verste vanære (smear).

Bare av den grunn var utgivelsen av boken verdifull.

Jeg må også si at jeg er henrykt over at min upopulære bok «Quisling — prophet without honour» har vært et instrument når det gjelder å fremprovosere den første halvoffisielle krigshistorie på engelsk og dermed starte denne dialog. Det var et av mine hovedhåp siden jeg kjenner og elsker Norge, efter å ha vært der i krig, under befrielsen og i fred, og håper å se dette fine og vennlige folk forenet i en ny gullalder. Jeg er også glad over å kunne skrive nok en gang i Aftenposten(!) fordi dette fornyer en gammel forbindelse og samtidig viser at det er uttrykksfrihet i Norge, skjønt jeg begynte å tvile på det da boken min ble satt i gapestokken av denne og andre nasjonale aviser og drevet bort fra bokhandlene.

På våre forskjellige måter tror jeg Aftenposten, Hewins, Riste, Skodvin og Andenæs hjelper til i den felles sak — forening og lykke for hele det norske folk, og en sann forståelse av dets moderne historie. Men det er fremdeles en lang vei å gå før beretningen er helt korrigert (the record is all straightened out). Det er nu gjort en lovende begynnelse.

Ralph Hewins.

Til eftertanke

(for den som har evnen til det)

«Fornuftig argumentering er bare mulig og har bare utsikt til å føre frem så lenge følelsesstyrken i en gitt situasjon ikke overskrider en viss kritisk størrelse. Stiger imidlertid den effektive temperatur over dette nivå, så opphører fornuftens mulighet for å virke, og i dens sted trer slagord og kimæriske ønskedrømmer, dvs. en slags tilstand av kollektiv besettelse, som øker til en psykisk epidemi.»

(C. J. Jung i boken «Nåtid og fremtid».)

Det 24. nordiske jurismøte

Dette blir iflg. Aftenposten avholdt i Stockholm omkring 1. sept. Bl. a. skal man drøfte prinsippene for utdannelse og utnevning av dommere. Innleder er høyesterettsjustitiarius Terje Wold.

Gratulerer!
20.8.66.

S. E. S.

Fra Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere

følger det med en postgiro-blankett som bilag idag. Vi ber våre lesere om å gjøre bruk av den efter hjertelig og evne.

Husrom søkes

Et rom og kjøkken, gjerne i et eldre hus, ønskes av eldre enke-mann. Gjerne Hedmark-Oppland. — Referanse «Folk og Land». Bill. i eksp. mrk. «Edrueelig».

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Papirtigeren

For et års tid siden ble det fra offisielt hold sagt at en nu skulle bruke den gjenstående tid inntil NATO-avtalen eventuelt kan oppsies til en nærmere drøftelse av problemet på bred basis og med en skikkelig orientering av den menige velger, som det ble lovet til syvende og sist skulle få det avgjørende ord. En har sett lite til en slik orientering. Bare så meget er klart at den borgerlige regjering følger trofast i den foregåendes spor når det gjelder blind og stupid lojalitet mot NATO uansett hva som hender.

Og det har hendt litt av hvert som burde få både folket og dets styrende partipolitikere til å tenke seg om.

Det kan i den sammenheng kanskje være naturlig å begynne med det som har fanget oppmerksomheten istedenfor NATO-diskusjonen, USA's stadig sterkere Vietnam-engasjement. Det er nemlig en dyp og alvorlig sammenheng mellom NATO-spørsmålet og Vietnam-spørsmålet.

For ikke så lenge siden drøftet den vesttyske forsvarsminister von Hassel med dyp bekymring Tysklands sikkerhetsproblem med sin amerikanske kollega i lys av USA's NATO-forpliktelser, men han måtte konstatere at det råder en avgjort meningsforskjell om NATO-politikken — en meningsforskjell som på det alvorligste berører også Norge og NATO. Vest-Tyskland og Norge befinner seg nemlig i tilsvarende stilling når det gjelder det russiske naboskap og den hjelp en kan vente fra USA's NATO. Den eneste forskjell måtte da være at Vest-Tyskland har gående alvorlige stridsspørsmål med østblokken om tysk gjenforening og om østområdene og derfor må holde på USA så lenge det overhodet er mulig, mens Norge i så måte står fritt når det gjelder å si takk for seg i stormaktsalliansen.

Det Vest-Tyskland har måttet se i øynene — og som en også bør ta seg ad notam i den NATO-diskusjon som har kokt bort i kålen i Norge — er at riktignok er NATO-garantiene juridisk sett like bindende som da NATO ble til, men i realiteten har de blitt betydelig svakere. Det er flere grunner til det, og her kommer vi da først og fremst tilbake til det vi begynte med. USA's stadig sterkere engasjement i Vietnam betyr uunngåelig en svekkelse av NATO-felleskapet — både militært og politisk.

Frankrikes utenrikspolitikk har på samme vis svekket fellesskapet alvorlig. Og de Gaulles utenrikspolitikk er igjen bare et uttrykk for at det Frankrike som ikke er i samme nødssituasjon som Vest-Tyskland har tatt konsekvensen av det enhver kan se, nemlig at NATO nu ikke lenger gir garanti for stort annet enn å bli trukket med i følgene av den uberegnelige amerikanske utenrikspolitikk.

NATO's tidligere øverstkommanderende, general Norstad, sa ved sin avgang at 30 divisjoner er det minste som kreves til Vesteuropas forsvar. Og da regnet han vel ikke engang med forsvar av Norge. Hans efterfølger ville idag være lykkelig om han hadde 20 divisjoner, hvorav halvparten utgjøres av Bundeswehr hvis militære verdi tør være temmelig tvilsom etter den omskoleringsprosess som har foregått i Vest-Tyskland.

Vi antar at også den norske forsvarsminister fikk et levende inntrykk av hvorledes det i virkeligheten står til med det NATO hvis trofaste forkjempere både han og Lyng og deres arbeiderpartiforgjengere er og var. Det måtte da gå opp for ham at en kanskje må være forberedt på en kursendring i tysk utenrikspolitikk. Det tyske folk tvinges til å betale flere og flere milliarder for en sikkerhets-

Rektor Chr. Voss
er død

Den gamle veltjente og dyktige skolemann, rektor Chr. Voss, Gjøvik, stifteren av Volda landsgymnas og senere mangeårig leder av Eidsvoll Landsgymnas, er avgått ved døden, 83 år gammel.

Voss var en god venn av vårt blad, og våre lesere vil huske at det ikke er mer enn noen måneder siden vi offentliggjorde en lengere beretning fra hans hånd om da krigen i Norge kom til Eidsvoll landsgymnas. Vi har også tidligere hatt gleden av å kunne bringe artikler fra hans hånd, og for FORBUNDET utarbeidet han i sin tid en brosjyre om den historieforfalskning som foregikk og foregår i skolens lærebøker.

Voss var ellers ingen spesielt politisk interessert mann, men dypt nasjonal var han og fylt av ekte fedrelandssinn. Det var foruten skolearbeidet sprogsaken som sto hans hjerte nær, og han nedla gjennom årene på mange felter et energisk arbeid for målsaken.

Voss ble som medlem av NASJONAL SAMLING rammet av det meningsløse politiske oppgjør etter verdenskrigens slutt og måtte forlate den skole han hadde gjort så meget for. Han bøyet imidlertid ikke stilltende hodet under åket, men deltok interessert i FORBUNDETS arbeid for å få satt tingene på sin rette plass når det gjaldt hendingene i forbindelse med den tyske okkupasjon.

Både FORBUNDET og avisen har med Voss mistet en god felle i kampen mot urett og historieforfalskning, en modig, selvstendig og høyreist personlighet som det ikke fantes svik i.

—o—

garanti som blir mindre og mindre verdt. Det ene NATO-land etter det andre trekker sine tropper i større eller mindre grad bort fra Vest-Tyskland — franskmenn, briter og amerikanere. En nærmer seg utvilsomt det punkt da Vest-Tyskland kommer til å si stopp og følge de Gaulle østover. Generalenes «opprør» tør være et varsel i så henseende.

Redaktør Rütger Essén i vår svenske kollega FRIA ORD, hvis utenrikspolitiske betraktninger i årtier har vakt berettiget oppmerksomhet, karakteriserer NATO som en papirtiger. Det er denne papirtiger Borten-re-

OLAF HOLM:

VIPPESTYRE

I.

I 1945 ble Nasjonal Samlings medlemmer blant annet fratatt stemmeretten. Det skjedde på londonrømlingenes initiativ (etter høyere ordre) med de borgerlige partiers tilslutning med avd. C. J. Hambro som primus motor. Det siste er vel en av de gjerninger, som tillegges ham som «urnorske». På den annen side fikk tyskerarbeiderne — notoriske landsforrædere under den forutsetning av landet var i krig også etter 8. juni 1940 — beholde stemmeretten. Det hevdes ikke destomindre, når det passer, at kapitulasjon ikke betyr krigshandlingenes opphør.

Med dette vippet borgerpartiene seg selv ut av mulig maktposisjon. De hadde sin sjanse etter regjeringen Nygaardsvolds «fremsynte» utenriks- og forsvarspolitik. Genialt, det får'n si!

II.

Etter en rekke år kom man på bedre tanker og lot nådigst NS få stemmeretten igjen. Men nu holdt NS seg tilbake ved valgene. Alle partier hadde svikket norsk lov og rett, bortsett fra daværende bondepartiet, som har holdt sin sti noenlunde ren (bl. a. enstemmig tok avstand fra i 1948 å forlenge dødsstraffen. En høyrekvinne optrådte meget reelt ved den leilighet, men en høyremann dummet seg sørgelig).

En dumhet fra Bondepartiets side noe senere ble av NS prompte besvart med å vippe partiets mandat i Østfold over til Høyre. Det vakte adskillig røre etterpå.

III.

Imidlertid dukket der opp et nytt parti, S.F., med en forlengst i andre land (og også her får man si) avlagt ideologi. Det fikk to representanter på Stortinget, som senere forlystet publikum med å vippe A-partiet ut og senere inn igjen som regjering. Parlamentarismen kan nok brukes til litt av hvert, ser det ut til.

IV.

Nu fant omsider de borgerlige partier ut, at det var best å inngå samarbeide. Foranlediget ved denne beslutning av samling gikk nu NS til valgurnene og denne gang over det hele

gjeringen fortsatt ønsker å ri på mens velgerne holdes hen med løst og uansvarlig snakk i pressen og fra talerstolene.

—o—

land, i den hensikt å vippe de borgerlige vippemandater inn på tinget. Det lykkedes over alles forventning, ikke minst hos dem, som tjente på saken. Marginen i de enkelte valgkretser kunne være meget liten. Derfor ble man også vitne til kran- gel om stemmeopptellingen et par steder.

V.

NS kan selvfølgelig når-somhelst dvs. ved neste valg, gjøre det motsatte, hvis det fremmer dets mål — Sosial oppreisning. Den er det nemlig smått med fremdeles. Å stemme på Moskvask lakeier, det gjør selvfølgelig ingen NS-mann, men man kan sitte hjemme igjen og la de øvrige fortsette sitt private kjegl. Slik er nu engang situasjonen og systemet her i landet. Man må innrette seg deretter til det kommer en forandring.

VI.

Der er nok mangel på politisk struts som helst vil slippe å se disse kjensgjerninger i øynene, men neppe noen som våger å bekjenne farge og dermed plassere seg på det politiske vippebrett. Dem om det.

NS-folk bør ta kontakt innbyrdes og dertil gjennom Kringkastingens programmer «Storting og Styringsverk» danne seg en mening om de enkelte representanter. Og drøfte dem.

Et ektepar av undertegnede bekjentskap fulgte regelmessig denne regel og ga de enkelte talere karakter, pluss eller minus. Det skal ikke her røpes, hvem som gikk av med beste karakter. Den trekker godt for partiet både innenfor og utenfor valgkretsen.

Olaf Holm.

—o—

BANTUENE I SØR-AFRIKA

Bantuene i Sør-Afrika har en høyere levestandard enn sine like overalt ellers i Afrika, og til og med høyere levestandard enn millioner av arbeidere i Øst-Europa, hevdet dr. N. J. Rhoodie ved universitetet i Pretoria nylig. Mellom 1961 og 1963 har bantuene individuelle inntekt øket med 44 prosent og i 1963 oppebar bantuene 23 prosent av republikkens nasjonalinntekt — en økning på 46 prosent siden 1961. Dr. Rhoodie hevdet ellers at «den fenomenale økonomiske fremgang» for bantuene tydelig gav seg tilkjenne i deres økende kjøpekraft. (African Express.)

—o—

Krigføeringsproblemet 1940–1945

En redegjørelse bygget på kjensgjerninger og solide kilder av avdøde major og byråsjef i Forsvarsdepartementet Finn Kjelstrup

2

Av kapitulasjonsavtalene var Bjørnefjell-kapitulasjonen lokal og avsluttet rekken av de lokale overgivelser som etterhvert hadde funnet sted fra sør til nord i landet. Men avtalen i Trondheim står i en særstilling. Den var en generell kapitulasjon, hvormed krigen opphørte. En militær kapitulasjon er imidlertid ingen fredsslutning. Etter den kommer en overgangstid med fredstilstand de facto. Om eksilregjeringen i og med kapitulasjonsavtalen hadde avskåret seg adgangen til gjenopptagelse av krigføringen har vært omtvistet. Likeså om den hadde konstitusjonell adgang hertil. Forfatterens syn på spørsmålet vil fremgå av redegjørelsen. Uansett hvilket syn man har på dette spørsmål, militært, konstitusjonelt og folkerettslig, er det av avgjørende betydning først og fremst å fastslå om statlig krigføring overhodet ble faktisk gjenopptatt og i tilfelle når. Dette er hovedformålet med nærværende redegjørelse.

Hovedkapitulasjonens mening og betydning har etter frigjøringen konsekvent vært søkt redusert og bortforklart, likesom dens ordlyd har vært fortiet lengst mulig, like til det ble for sent å ta hensyn til den i etterkrigsoppgjøret. Da dens tekst omsider forelå*), var ordet «samtlige» i avtalens § 1 («samtlige norske stridskrefter») falt ut. Det er nærliggende å anta at dette ikke har vært helt tilfeldig, men at man har vært oppmerksom på betydningen av ordet i den her nevnte forbindelse.

*) Avtalen ble dokumentert 22/11 1947 og umiddelbart etter særbehandlet i Skancke-saken.

Selveste statsministeren i eksilregjeringen og de to fagministre som embedsmessig skulle ha nærmeste kjennskap til denne overmåte viktige avtale, erklærte i november måned 1947 som vidner at de ikke hadde lest den eller ikke husket å ha sett den, inntil det ble dokumentert at deres signatur var påført selve kapitulasjonsdokumentet*). Dette er et meget oppsiktsvekkende forhold, når hensees til at kapitulasjonen var foranle-

diget av regjeringen og (iflg. Haagkonvensjonen) forpliktende for konge og regjering, selv om ordre ikke hadde foreligget.

*) Nygaardsvold erklærte: «Kapitulasjonsavtalen av 10/6 1940 har jeg aldri sett.»

I Utenriksdepartementets skriv om saken er bl. a. anført:

«Den Kgl. Norske Legasjon i Stockholm, Avdeling B, sendte den 6. juli 1940 et strengt fortrolig brev (nr. 156) med kurer til Utenriksdepartementet i London. Med brevet fulgte avskrift av general Ruges brev av 12. juni 1940 til Legasjonen i Stockholm samt følgende bilag:

1. Avskrift av overenskomsten mellom den norske overkommando og «den tyske overkommando i Norge», datert 10. juni 1940.

Legasjonens brev med de nevnte bilag ble mottatt av Utenriksdepartementet i London 7. august 1940 og journalisert samme dag (jnr. 1147/40). Legasjonens brev bærer påtegning (ved signatur) om at det er sett av følgende personer: Statsmin. Johan Nygaardsvold (J. N.), forsvarsminister Ljungberg (Lj.) og utenriksminister Halvdan Koht (H. K.). Brevet med bilag beror nå i Utenriksdepartementets herværende arkiv.»

Forespørsler til norske offiserer i ledende stillinger i England i okkupasjonstiden angående norske militære tiltak etter kapitulasjonen er karakteristisk nok blitt besvart med at vedkommende ikke anså seg berettiget eller forpliktet til å gi de ønskede opplysninger, — åpenbart av frykt for å motvirke det offisielle syn som skulle søkes gjort gjeldende. Først etter inngripen fra rettsindig høyere hold oppnåddes de

opplysninger som omtales senere.

Det has nå omsider et temmelig komplett materiale som grunnlag for en analyse av Norges militære rolle under stormaktskrigen. Riktignok tilkjennegav den norske forsvarssjef (i april—juni 1940) at han aktet å ta visse hemmeligheter med seg i graven.*) At disse gjelder det norske krigføeringsproblem og at de er av negativ art sett fra offisielt norsk synspunkt — dvs. i lys av den offisille norske påstand om fortsatt statlig krigføring etter 10/6 1940 — tør være hevet over tvil. Sannheten kommer imidlertid gjerne frem tilslutt.

*) Han er senere også avgått ved døden uten å røbe hva han siktet til (F. og L.'s anmerkning).

De anførsler i brosjyren som er i samsvar med tilsvarende tyske synsmåter er som det vil sees basert på kjensgjerninger og logikk. De er således ikke uttrykk for følelsesmessig innstilling til vedk. problemkompleks. Til orientering opplyses at forfatteren ikke er tilhenger av okkupasjonstidens politiske system, slik det utformet seg i praksis, og er en bestemt motstander av folkerettsstridige politiske metoder, samt selvfølgelig av de inhumane «Gestapo»-metoder som tildels skal være blitt praktisert under okkupasjonen i flere av de okkuperte land, — tildels forøvrig også senere. NS-bevegelsens politiske program var det imidlertid intet å innvende mot —

(Forts. side 8)

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian.

Russisk bondebefolkning følger artistoppptreden.

Som skikk var på søndagen hadde både tyskerne og fangene fri fra arbeidet. Det var en hviledag for alle mennesker fastslo tyskerne selv. Det var en overraskelse for meg da leirtolken Kirill ga meg beskjed om at jeg skulle optre både for tyskerne og for sivile utenfor leiren. Selv hadde jeg trodd at jeg skulle optre for krigsfanger innenfor leiren.

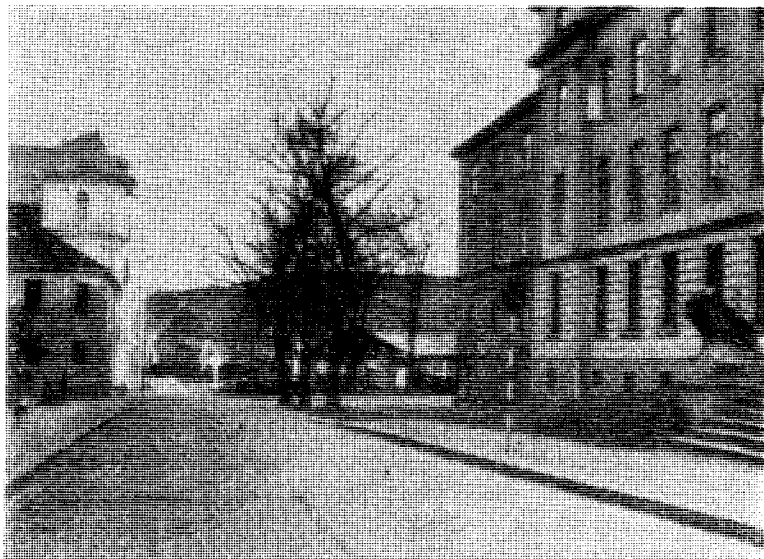
På den andre siden av høyden, midt i landsbyen, hadde hele det tyske mannskapet, fangene og sivile fra

både krimtatarenes og russernes landsbyer i omegnen forsamlet seg, da jeg i følge med selveste Unteroffizier und Lagerkommandant, Herrn Max kom til stedet.

De tilstedeværende hadde inntatt sine plasser på benkene i friluft og straks etter erklærte tolken Kirill at jeg skulle vise mine tryllekunstter for dem. Selv kunne jeg imidlertid snakke et nokså gebrokkent tysk, som jeg hadde lært meg i den armenske skole og her i leiren fått anledning til å praktisere ved å snakke med tyskerne. Dermed ga jeg mine forklaringer om hva jeg skulle foreta meg på tysk og på russisk. Og tyskerne likte nok at jeg henvendte meg til dem først på tysk, formodentlig i en spent forventning om hva for noe rart de nu skulle få se. Når jeg fikk vanskeligheter med å forklare meg, kom straks tolken Kirill meg til hjelp.

Jeg sto bare et par, tre meter fra tilskuerne foran en taburet hvorpå jeg hadde anbrakt mine tryllerekvisita. En russisk krigsfange akkompagnerte meg på trekkspill, noen tyske, russiske og armenske melodier så jeg kom i bedre humør til å kunne utføre mine trylle-

(Forts. side 6)

Forsvarsdepartementet, hvor Kjelstrup hadde sitt arbeide gjennom mange år.

CHRISTIAN BEKKER:

En erkefiende

Finnes der, skrevet på norsk, noget styggere enn Eivind Berggravs «Folkedommen over N.S. Hva vil være rett av oss?», tittelens kapitløse første ledd og farisæiske annet ledd medregnet?

Forfatteren er borte. Det han skrev vedblir å virke.

At forfatteren er død hindrer hverken at han selv eller at hans skrift kritiseres. At en krtikk av skriftet også rammer forfatteren, kan ikke unngåes. Spørsmålet om hva der i virkeligheten fikk ham til å produsere og publisere et skrift som dette, vil ikke bli behandlet her.

Det heromhandlede opus ble først offentliggjort i «Kirke og Kultur» nr. 1 1945 og senere samme år mangfoldiggjort i særtrykk på Land og Kirkes forlag i Oslo.

Tittelens første ledd «Folkedommen over N.S.» inneholder den påstand, at alle, eller sågodtsom alle, voksne norske statsborgere i 1945 hadde oppgjort seg, eller holdt på å oppgjøre seg en reelt begrunnet og bestemt mening om N.S., og at de herunder med selvsagt unntagelse av Nasjonal Samlings medlemmer alle, eller sågodtsom alle, var kommet, eller stod i begrep med å komme til det samme resultat som forfatteren. Det er klart, at en tittel, som på forhånd fastslo dette, ville lette og støtte forfatterens arbeide med å utrede dagens tekst videre. For å skape en «folkedom» skriver han som om den alt eksisterer. Sannheten er imidlertid den at der aldri har eksistert nogen folkedom over N.S. Summen av de følelser, stemninger og forestillinger, som på det

Biskop Berggrav.

tidspunkt da dette skrift ble avfattet, var mobilisert mot N.S., var ikke engang en «folke»-fordom. At det norske folk i 1945 lot seg bløffe til å tåle de hjemvendte makthaveres og deres drabanters overgrep mot mange tusen landsmenn, er noget ganske annet, og en sak for seg.

Tittelens annet ledd «Hva vil være rett av oss» deler det norske folk i to, de rettferdige med forfatteren i spissen på den ene side, de urettferdige på den annen.

Hva selve skriftet, altså ikke produksjonen og publikasjonen, først og fremst tilsikter, fremgår av følgende sitater.

Skriftet begynner slik: «Den enestående situasjon i vår historie at tusener av landsmenn skal for retten, anklaget for en og samme forbrytelse mot sitt folk, kommer til å kreve meget av oss alle.» Det burde ha begynt således: «Den enestående situasjon i vår historie at makthavere, som er skyldige, forfølger tusener av landsmenn, som er hjelpeløse og uskyldige, må oppføre oss alle.»

I særtrykket står der på side 9:

«At Norge lå i krig med Tyskland, var ingen N.S. i tvil om.»

Hvorav vet forfatteren det? I virkeligheten skjønte vel de fleste interesserte og forstandige mennesker den 9. april 1940 straks, at tyskerne ikke kom for å angripe eller skade oss, men for å forsvare seg mot England og Frankrike, og at de dessverre for oss, hadde full rett til å komme. I overensstemmelse hermed ble de i begynnelsen også mottatt, blant annet ved innrykningen i Norges hovedstad. Tyskland erklærte ikke Norge krig. Norge erklærte ikke Tyskland krig. Norge gjorde ikke engang så meget som å mobilisere. Hvis

(Forts. side 7)

Kan lovgivningsrett fra norsk regjering i utlandet begrunnes som «konstitusjonell nødrett»?

AV ADVOKAT SVERRE HELLIKEN

Advokat Sverre Helliksen.

Folk og Land for 6/8 1966 har en kritikk fra Siegfried mot professor Andenæs som den ene av forfatterne i «Norway and the Second World War». Andenæs begrunner eksilregjeringens lovgivningsrett som «konstitusjonell nødrett». Ellers bygger verket på «Elverumsfullmakten», som det 6 mann sterke presidentskap etter Stortingets bemyndigelse har avslørt som aldri å ha eksistert, altså som en nullitet. Siegfried påviser at også Andenæs nevner «møtet i Elverum» som «retten» refererte og «fullmaktene». Og Siegfried anfører: «Elverumsfullmakten er tydeligvis udødelig.»

Regjeringens anordninger, referert i den av Justisdepartementet i London utgitte «Samling av Provisoriske Anordninger», begynner 9. april 1940 med «Storingsvedtak (på Elverum) som enstemmig gir Regjeringen fullmakt til å gjøre alle vedtak som er påkrevd for å vareta rikets interesser inntil Stortinget — etter samråd mellom Regjeringen og presidentskapet — kan bli sammenkalt på ny». Det av meg understreket er fri fantasi fra Justisdepartementet, og titusener er idømt umenneskelig strenge dommer etter denne usannhet. Det har Stortingets presidentskap påvist. Men det ble påvist mer: I 1940 ble storingsreferatene bl. a. om debatten på Elverum oppbrent, og ved fabrikasjonen av den «fullmakt» som Regjeringen bygget på, har man nok gått ut fra at oppbrenningen var fullstendig. Imidlertid fram-

kom i 1945 et referateksemplar som stortingspresidentene fant måtte godkjennes.

Det går som regel slik i livet at falskhet og ondskap åpendages. Men bare i Norge søker man å holde liv i titusenvis dommer, som uriktig er bygget på «falske eller forfalskede Dokumenter», «falske Forklaringer» eller «nye Kjendsgjerninger». Sådanne dommer skal gjenopptas etter straffeprosesslovens § 414. Men det nektes selv i disse dager hvor dommerne har fått alle de opplysninger som Høyesterett manglet da den 9/8 1945 godtok dødsdommen over den unge Haaland, fordi han meldte seg til «Nasjonal Samling» i desember 1940, altså etter at statsminister Nygaardsvold holdt sin kringkastingstale 25/6 1940 om at krigen mot Tyskland varte 2 måneder og Norge var beseiret.

For Elverumsdebatten er det av presidentskapet korrigerte referat trykt

18/8 1945 i «Dokument nr. 2 (1945)», s. 749, første spalte, og man ser presidentens uttalelse som slutten på det som ikke var brent. Referatet er klippet over og brent der hvor sannheten forelå. Det korrigerte tillegg er fra stortingsmann Førres spørsmål etter hjemlen for presidentens forslag, der er formet slik: «Presidenten har altså foreslått» osv., følgelig ingen fullmakt eller enstemmighet. Der nevnes overhodet ingen votering og det ble unødvendig av det som sees s. 749, annen spalte, der presidenten uttaler: «Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet.»

Den «generelle adgang» er Grunnlovens § 17, som forbyr anordninger der strider mot «Konstitusjonen og de af Storthinget givne Love».

Presidentskapets avsløring av Stortingets «fullmakt» til å utgi norske straffelover eller å endre de som gjaldt, burde ha opphevet de avsahte dommer og dermed Norges skam som alle tiders største forrædernasjon og det eneste tysk-okkuperte land som straffet etter eksile anordninger. Presidentskapets sannhetsbevis søkes imidlertid fortiet eller mistolket. Straffene var også i strid med «Konstitusjonen» (Grunnlovens maktfordeingsprinsipp m.m.). Da var de enda mer i strid med en «konstitusjonell nødrett», en oppkonstruert konstitusjon med det edelmødige formål

(Forts. side 6)

Statsminister Johan Nygaardsvolds beretning om Den norske Regjering, virksomhet fra 9. april 1940 til 25. juni 1945.

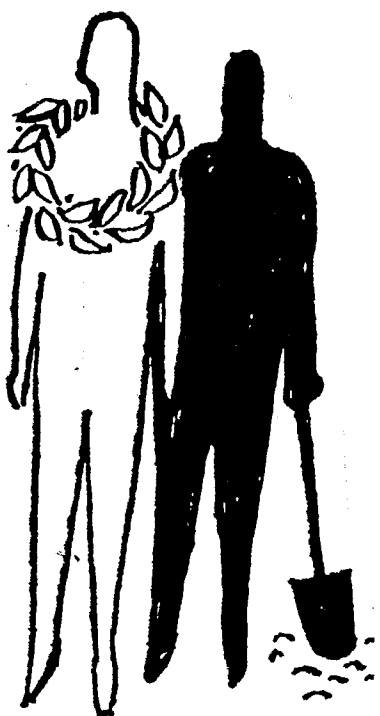
Til Stortinget.

Jeg har herved den ære å oversende beretning om Den norske Regjering, virksomhet fra 9. april 1940 til 25. juni 1945.

I møte i Elverum 9. april 1940 fattet Stortinget enstemmig følgende beslutning:

«Stortinget bemyndiger Regjeringen til, inntil det tidspunkt kommer da Regjeringen og Stortingets Presidentskap etter konferanse innkaller Stortinget til neste ordinære møte, å vareta rikets interesser og treffe de avgjørelser og de beføyelser på Stortingets og Regjeringens vegne som må ansees påkrevd av hensyn til landets sikkerhet og framtid.»

Londonregjeringen henviste stadig til Elverums«fullmakten».

Den ene var så sort, så sort, den annen var så hvit — —

Kan lovgivningsrett - -

(Forts. fra side 5.)

å få de umenneskelige straffer opprettholdt.

Høyesteretts begrunnelse for eksil lovgivningsrett var i strid med folkeretten og med professor Skeie og professor Castberg i 1945. Sistnevnte skriver i «Norge under Okkupasjonen», s. 49: «Men landets lovlige regjering er på sin side avskåret fra å gi bindende direktiver for innbyggerne i landet, for så vidt angår deres forhold i det besatte område.» Hele Norge var okkupert og strfl. § 14 privilligerer folkeretten. Dens hovedverk, britisk «International Law», fremhever bl. a. at straffeloven forblir uendret hvis den ikke er endret eller opphevet av okkupanteren. Haagreglene ved Artikkel 43, inntatt i Lovtidende 1910, s. 500, bestemmer at «den lovmæssige magt faktisk er gått over til okkupanten». Dog således at denne skal respektere så vidt mulig «de love som gjælder i landet».

Både eksilregjeringen og Høyesterett burde derfor ha forstått det ulovlige i for en regjering fra utlandet å gi anordninger om dødsstraff og andre endringer som nivåer både norsk lov og okkupantens lovgivningsrett og ikke la disse gjelde for handlinger under okkupasjonen, for hvilke Art. 43 er skrevet. Det blir ennvidere en forskyvning der også er i strid med forbudet i Grl. § 97 mot tilbakevirkning dersom de eksile anordninger hadde vært lovlige etter okkupasjonens opphør. Og her inntreffer et forhold som gjør ulovligheten enda verre, nemlig Norge nye okkupasjon iflg. eksilregjeringens vedtagelse av tre avtaler med de allierte, Storbritannia, USA og Sovjet «om siviladministrasjon og jurisdiksjon i norske områder befridd av allierte styrker», datert 16/5 1944, men først kunngjort av UD i 1950. Den var ukjent for Høyesterett i 1945, som således satt og dømte ulovlig i et okkupert land uten å få daværende okkupanters godkjenning. Og Art. 43 om lovgivningsrett gjaldt også de allierte okkupanter inntil en stor del, nesten halvdelen, av 1946. Okkupasjonsavtalene med de allierte ble effektivert 8/5 1945 uten andre nordmenns innsats enn frivillige norske i britiske styrker. Det bestemmes 16/5 1944, pkt. 6, og tolkes offisielt i skriftvekselen august—september 1946 mellom Kong Haakon og ambassadør Collier på den britiske regjeringens vegne.

Norges deltagelse i annen

verdenskrig er således usannferdig norsk skryt. Utenriksdepartementet har mangfoldiggjort på engelsk et forsvarsskrift i anledning den drepende utenlandske kritikk mot det «rettsstridige og umenneskelige» rettsoppgjør. Jeg nytter her Nürnbergdommens karakteristikk av kollektivt ansvar som norsk eksilregjering og domstoler har gjort til hovedmoment ved å dømme medlemsskap i det borgerlige «Nasjonal Samling» (se programmet hos Hewins, s. 373—376). Det var det mest forsvarsivrige og et offisielt godtatt norsk parti. Likevel ble det blotte medlemskap straffbart ved eksil anordning 22/1 1942 — og tilbakevirkende — på tross av forbudet i Art. 50 (Lovt. 1910, s. 501) om «Ingen fællesstraf». Okkupanten overholdt forbudet og Nürnbergdomstolen har ved alliert, for ikke å si verdensrettslig, rett frikjent tyske medlemmer av det nazistiske parti N.S.D.A.P. I Norge ble derimot en offiser dømt til 10 års fengsel og økonomisk ruin — begge deler forbudt ved Art. 50 — skjønt han kjempet mot tyskerne til han fikk ordre om retrett fra et forsvar der berømmes av overordnede og samtidige norske og et tysk militært tidsskrift. Men gjenopptagelse ble likevel nektet nylig av dommere, som også har fått kjennskap til den så lenge hemmeligholdte nye allierte okkupasjon av Norge 16/5 1944, som eksilregjeringen hemmeligholdt, men som Europa og USA hele tiden har kjent, så kritikken derfra er lett forståelig. Hvis Norge hadde vært alliert eller krigførende sammen med de allierte ville ikke disse ha okkupert Norge etter tysk okkupasjons opphør.

Avtalene 16/5 1944 har i pkt. 5 bestemmelse om at «kompetente norske myndigheter i samsvar med norsk lov» skal anvendes. Det er igrunnen hva også Art. 43 bestemmer, men det repeteres i ny ordlyd. Men det hjalp ingenting. Eksilregjeringen brøt også den bestemmelsen likesom den hadde brutt norsk og internasjonal lov, bostedets lov, ordren til Ruge om «å innstille fiendtlighetene», det «International Law» betegner som «internasjonalt rettsbrudd» og ignorert ble også regjeringens eget virkelig manglende rettsgrunnlag etter Grl. § 17, som ble forfalsket til fullmakt om lovgivningsrett. Snart etter sin egen internasjonale vedtagelse av de nye okkupasjonsavtaler utferdiget eksilregjeringen helt

utrolig og uten bekjentgjørelse landssvikanordningen av 15/12 1944 og derefter bl. a. rettergangsordningen 16/2 1945, der for lagmannsrettene opphevet juryen, den viktigste «kompetente norske myndighet», som avgjør selve skyldspørsmålet og dermed i likhet med britisk og amerikansk rett unngår faren for juristenes fristelse til å ta hensyn til prestisje og kollegialitet.

Ved brudd på pkt. 5 og hemmeligholdelse av påbudet deri og av den allierte okkupasjonen, blir hele rettsgrunnlaget ytterligere forkvaklet. Det var svindel både overfor det norske folk og Høyesterett i 1945, som da skulle ha fått seg forelagt det hele, samt også svindel overfor de allierte. Når den plikt ikke ble overholdt om avtalene på rettens bord, kom de senere dommere også i en prekær situasjon. Nå tør de ikke gå med på gjenopptagelser som kan avsløre den grelle virkelighet. Det er prestisjen som melder seg, men det vil ikke tåles at slikt skal skje i det rettskultiverte Europa uten forsøk på å rette på feilene. Jfr. Dreyfusaffæren. Derfor er det så viktig at Norge selv rydder opp, eventuelt ved først å se hva en gjenopptagelsessak eller to vil føre til. Menneskerettskonvensjonen kan bestemme det for enkeltpersoner når personlige rettigheter krenkes etter Norges ratifisering. Straffeprosesslovens § 414 fastslår slike rettigheter om gjenopptagelser, som er et selvstendig rettssystem. Selve grunnlaget, «fullmakt» istedetfor forbud mot lovgivning, gjør hver anordning til et «falsk eller forfalsket Dokument» og «nye Kjendsgjerninger».

Høyesterett gir flere begrunnelser for eksil lovgivningsrett ved sin beslutning 6/8 1945 (R.M.B. nr. 3, s. 2). Lovgivningsretten betegnes som berettiget ved selve okkupasjonen og det heter: «Denne ekstraordinære myndighet måtte Kongen ha for å kunne lede Norges deltagelse i krigen og forberede frigjøringen.» Dette var imidlertid Norges lover, militær og alminnelig straffelov, ikke til hinder for, men Grl. § 25 forbyr Kongen å føre krig «udenfor Rigets Grænser». Begrunnelsen var i strid også med Grl. § 17.

Like hjelpeløs militært, juridisk og historisk er begrunnelsen i Høyesterett om at okkupasjonen «var en helt ekstraordinær og en av grunnlovgiverne uforutsett situasjon — Norges okkupasjon av fienden under krig — som innebar all den hjem-

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4.)

kunster. Jeg fikk lomme-tørklær til å forandre farve, eller forvandlet dem til konfetti, dessuten til å forsvinne og komme frem igjen på en for tilskuerne uforståelig måte. Jeg manipulerte med små pingpongballer, og med egg som jeg hadde laget av papir ved hjelp av lim.

Det takknemlige publikum glodde øynene ute av hodene sine mens de så på hvordan jeg lot eggene og baller vise seg en etter en mellom fing-

mel som trengtes». Til dette er det nok å bemerke at okkupasjon etter en tapt (og endog offisielt innstillet) krig ikke er ekstraordinært, men ordinært. Grunnlovgiverne var dessuten ikke så uvitende. De gjennomlevet en del av Norges over 400 års okkupasjon og annekasjon under Danmark som følge av en av de mange norske borgerkriger. Okkupasjonen 1809 og 1814 var også deres aktuelle viten. Likeså de mange okkupasjoner under Napoleons kriger.

Høyesterett bygget — helt korrekt — ikke på noen fullmakt til lovgivning fra Stortinget, men på det forslag fra presidenten som den ikke oppbrente del av Elverumsdebatten inneholdt. Professor Skeie hevdet før Haalanddommen at det ikke var votert over forslaget, som bl. a. derfor var ugyldig. Høyesterett klarte den vansken ved på egen hånd å deklare: «Forslaget må ansees vedtatt av Stortinget.» Etter president-skapets påvisning forelå imidlertid hverken fullmakt eller forslag, men forbud mot lovgivning. Det fremgår av det gjenfundne referat akkurat der hvor den farlige sannhet overalt mentes brent. Det vet de dommere som nå nekter gjenopptagelse. Sannheten er offentliggjort i det 18/8 1945 trykte «Dokument nr. 2 (1945) med det korrigerende referat fra 1940, i Stortingets jubileumstidsskrift, i Stortingsforhandlinger for 1945 og i flere aviser. Men på ekte norsk maner vil man ikke vite noe om sannheten, og dagens aviser skriver fremdeles om «Elverumsfullmakten».

Da der således ikke foreligger noen eksil lovgivningsrett opphever dette hele «retts»-oppgjøret selv om Norge offisielt hadde deltatt i annen verdenskrig. Hva landet altså heller ikke gjorde.

Sverre Helliksen.

—o—

rene mine og så øke deres antall fra en til ti, hvorefter jeg lot dem forsvinne like mystisk som de kom tilsyne. Tilskuerne lot ikke til å begripe hvorledes det gikk til.

Latterbrølene nådde sitt høydepunkt da jeg bandt sammen et par tyskere og to jenter av sivilbefolkningen tett opp til hverandre. Jeg bandt dessuten noen småting som ringer, stokker, nøkler fast til dem slik at de ikke kunne frigjøre seg hvor meget de enn forsøkte. De forstyrret hverandre gjensidig med sine merkelige bevegelser. Et par andre tilskuere sto på begge sider av dem og holdt i hver sin ende av snoren, så ingen av de to fastbundne skulle kunne bryte reglene og komme seg ut uten videre. Det skjedde så i ett nu ved at jeg såvidt berørte snoren og tok opp de fastbundne gjenstander uten at hverken snoren eller de fastbundne ble skadet.

I en halv times tid utførte jeg en del slike små tryllekunster som jeg hadde måttet forberede med så kort tids varsel, og fikk mine tilskuere til å more seg tiltross for at krigens sår så langt fra var leget i dette området.

Straks etter at jeg hadde gjort meg ferdig med mine kunststykker og min opptreden, ble jeg og trekkspilleren innkalt til det tyske kjøkken hvor vi ble servert en tysk nasjonalrett bestående av schnitzel og pudding. Selve leirsjefen Max gav også meg og min akkompagnatør en svær papirpose propet med hjemmebakke brød, kokte egg, ost og smør, tobakk og hjemmebakke kake, som han hadde fått samlet inn istedetfor inngangspenger fra sivilbefolkningen. Fullastet med matvarer vendte vi to krigsfanger tilbake til hestestallen igjen, hvor vi delte med våre nærmeste kamerater.

Efter dette ble jeg sendt bud på av selveste sjefene for steninntaket. Og nesten hver søndag kom tyskerne med et varsel til meg om å forberede en opptreden. Jeg hadde satset mest på tryllekunst og ikke på dans, av den simple grunn at jeg da på fridagene fikk anledning til å besøke sivilbefolkningen i landsbyene hvor jeg så fikk skaffet meg en del matvarer. Dessuten fikk jeg fyller av stoff og andre saker, hvorav jeg forsto å lage tryllesaker. Interessen for den underholdning syntes å være ganske stor, for jeg fikk nu lov til å ha med meg en assistent slik at jeg kunne få istand flere morsomme kunster. En ung, dannet rus-

Fanebust på offensiven - EN ERKEFIENDE - -

(Forts. fra side 1.)

— Både ja og nei! — Etter at politimester Stilloff hadde mottatt den juletider 1965, forespeilet han meg at den ville være ferdig til å passere forhørsretten sist i februar 1966. Men i stedet for å holde ord og avtale, forhalte han etterforsknin- gen i den grad at den ved ut- gangen av mars måned enda ikke var kommet ordentlig i gang. Og da jeg truet med å anmelde politimesteren for sabotasje, trengte den inha- bile statsadvokat Erling Of- tedal seg inn med påstand om at det var hensiktsløst å etterforske en straffesak der straffbarheten er for- eldet. Men dette er bare en flau unnskyldning som ting- mann Lars Ramndal, Justis- departementet av 1951/52 og andre rettskrenkende og rettsfornektende hjelpere har opparbeidet grunnlag for. Og her er det ikke straff- barheten det strides om, men oppklaringen av en like omfattende som mange- årig korrupsjon.

Til å vurdere den ofte- dølske innsigelse har så jus- tisminister Elisabeth Schwei- gaard Selmer oppnevnt den allsidige h.r.advokat J. Chr. Mellbye til setteriksadvokat.

— Og dersom hans votum går deg i mot?

— Det vil ikke spille noen avgjørende rolle for sakens videre gang, men eventuelt bare forhale tiden med en ekstra skjønnsplett.

— Vil Rogaland politikam- mer være habilt for videre etterforskning i saken?

— Etterforskerne, overbe- tjent Hjelde og politi-

ser ved navn Vladimir (Va- lodja) fra Leningrad ba meg lære bort noen slike trylle- kunster. Jeg vet sannelig ikke om han mente det for alvor eller det var med tan- ken på muligheten av å skaf- fe seg mer mat. Muligens var det begge deler. Jeg ga ham sjansen, og Valodja var gans- ke lærenem når det gjaldt å tilegne seg de raske bevegel- ser som krevdes. I løpet av få dager kunne jeg benytte meg av ham som assistent under min opptreden. Det gjorde programmet mer ef- fektfullt. Dertil kom at for- uten tryllekunst ble der og- så arrangert folkedans og selskapsdans som både de tyske militære og de unge piker blant bøndene deltok i. Det gjorde sitt til at vi tre krigsfanger fikk brakt med oss enda mer matvarer enn jeg og trekkspilleren hadde vært istand til tidligere.

Sannelig kom mitt artisteri til nytt også da jeg satt som krigsfange i en arbeidsleir.

—o—

adjutant Olav Spangen, har fortsatt min fulle tillit. Men både politimester Sti- loff i Rogaland og politimes- ter Lea i Stavanger må holde fingrene fra denne sa- kens videre gang.

Også protokollkomitéen sviktet.

— Men i Stortinget fikk du reell saksbehandling?

— Nei, tenk reell! At nett- opp Protokollkomitéen ble satt til å klare opp i villnis- set, var helt ordinært. Men at både komitéens formann og sekretæren (som dertil var saksordfører) var trofas- te partivenner av de ankla- gede, var mindre tillitvek- kende. Og rett ut sagt uro- vekkende var det at de an- klagede ble utsett til å sanke inn og finsile saksdokumen- tene. — Dette arbeid som ved direkte henvendelse til arkivene kunne gått unna på kort tid, tok nå femten måneder og ble uten opp- klarende resultat. Mistenke- liggjørelsen av meg i hem- melig dokument fra den anklagede riksadvokaten ble godtatt. Sammen med de falske dokumenter gjorde dette «saksdokument» sitt til frifinnelsen i Odelstinget.

I strid med ord og avtale ble jeg etter kort tid nektet å få se de saksdokumenter som sneget seg inn til ko- mitéen. Under min audiens i komitéens møter der 9 av 10 var tilstede, ble jeg inn- vilget nåde til å troppe opp i et senere møte med tre menn fra det hemmelige po- liti. De hadde sagt seg vil- lige til å besvare noen få generelle spørsmål, skriftlig formet av meg og levert ko- mitéen. Men da dag og time opprant (og Per Borten var fraværende) ble de nektet mottatt.

Hemmelig politi i Stavanger.

— Finnes det hemmelig politi i Sandnes og Rog- land?

— Jeg håper det er en grunnløs mistanke. Derimot er det en kjensgjerning at Olav R. Lea har kombinert stillingene som politimester og overvåkingssjef i Stavanger siden nyttår da den sistnevnte stilling ble le- di« ved «kammeret» der.

— Og du samarbeider nå med advokat?

— Ja, med h.r.advokat Evald Rygh i det lands- kjente advokatfirma Eckbo & Rygh i Oslo.

Stille før stormen.

— Men om nå begge kla- gene tross alt nektes frem- met som offentlige straffesaker?

— Det er da flere mulig- heter: — Jeg kan som nevnt

(Forts. fra side 5.)

et eller flere medlemmer av N.S. nogensinne har hatt den tro, som forfatteren ut fra sin tankeverden og slagplan tillegger dem alle, kan den- ne eller disse iallfall neppe ha bevart troen lenger enn til kapitulasjonen 10. juni samme år. Den dag ble, som alle og enhver umiddelbart etter fikk rede på, de kamp- handlinger, som fra norsk side i overensstemmelse med de alminnelig gjeldende reg- ler for nøytralitetsvernet au- tomatisk var iverksatt, en- delig avsluttet, og alle norske stridskrefter høytidelig for- pliktet til under den pågåen- de verdenskrig ikke pånytt å gripe inn hverken mot Tyskland eller mot Tysk- lands forbundsfeller. De nordmenn, som senere del- tok i kamphandlinger på norsk grunn, gjorde det alle som frivillige i engelsk tje- neste og under engelsk kom- mando. De som opererte på egen hånd, måtte fornuftig- vis anføres å gjøre det som banditter, sabotører eller snikmordere, og det hva en- ten deres motiver var ideelle eller ikke.

Videre står der på side 10 og 11:

«Hele partiet N.S. var en sammensvergelse mot det

åpne rettssalen ved å begjæ- re meg siktet og tiltalt for falsk anklage. Etter jeg kan fremme private straffe- saker. De kan eventuelt bare hindres av for svak øko- nomi. Jeg kan også reise erstatningssak mot Staten. I siste tilfelle vil kanhende oppryddingsregjeringens jus- tisminister bevilge meg fri sakførsel. For vi må ikke glemme at denne tyveårige kjedereaksjon av rettsbrudd og rettsfornektelser i hele sitt vesen (uvesen) er et åpenbart justismord som for lengst og uimotsagt har fått navnet «den norske Dreyfus-sa- ken».

Denne karakteristikk er selvsagt høyst ærekrenken- de. Men den er oppfunnet og først offentliggjort av juris- ter, og ikke av meg. — Og selvsagt finnes det fortsatt ledige plasser dersom flere skulle ønske å implisere seg og få sine navn i historiens bok.

Skulle noen likevel mene at «den norske Dreyfus-sa- ken» tross alt ikke har kva- lifisert seg for justismordets samtlige kjennetegn, kan jeg da vennligst få vite hvil- ket eller hvilke kjennetegn man savner? — sa redaktør Fanebust til sitt fordums or- gan, Sandnes og Jærens Avis.

—o—

norske folk. Det var en dob- belt sammensvergelse. Først en sammensvergelse mellom N.S.-folk innbyrdes, så en sammensvergelse mellom disse og fedrelandets fien- der. Det var en aktiv sam- mensvergelse. Vi kom i fare hver eneste mann og kvinne og hvert barn i dette land. Det var en blodig sammen- svergelse. Den levet på trusler og vold. Den slo ned og drepte.

Dette er handlingen, som N.S. skal stå til regnskap for.»

«Om det ansvar og der- med om den grad av skyld de enkelte har, gir først og fremst deres egen medlems- bok beskjed. Hver av dem har svoret blind og ubetin- get lydighet mot «føreren» og har gått god for alt hva han måtte befale eller finne på. De har med sitt navns underskrift utslettet sin egen samvittighet og solgt sin overbevisning. De har innvilget i å være forhånds medskyldige. Ingen som meldte seg inn i eller som ble stående i N.S., kan hev- de at han «bare var et al- minnelig medlem og ikke har vært med på nogen av forbrytelsene.» En matros ombord i en piratskute kan ikke, når fartøyet blir opp- brakt, gjøre seg uskyldig og komme seg unna ved å si: «Jeg lot meg bare verve som matros, jeg har aldri vært med på selve plyndringene.»

De enkelte medlemmer av N.S. var gjennom sitt med- lemskap med på å dekke alt som ble foretatt i par- tiets navn. Hvert medlem hadde forskrevet seg til for- ræderiet og all dets gjer- ninger.» — «Hvis denne skyld ikke blir stemplet og klarlagt ved at alle og en- hver som har stått som med- lem, blir straffet, vil vårt folk for all fremtid bli for- villt angående hva man kan gjøre.»

På side 12 og 13:

«Inn under grunndommen må hver og en komme som har stått som medlem av N.S. Der kan ingen unnta- gelse være. Alle sammen- svergelsens deltakere er un- der samme ansvar. Uten at dette får uttrykk i dom over hver enkelt, skjer ikke rett- ferdigheten fyldest og luften blir ikke rensset.» — —

«Grunndommen har fått sin rettslige standard ved det straffemål som er fastsatt i tillegg til Norsk straffelov ved kongelig forordning av 27. januar 1942. Straffen er satt til **Tap av almen tillit**. Dette svarer helt til forbry- telsens karakter og til fol- kets dom over den: N.S. har gjort seg fremmed i sitt eget folk.»

«— — — de har tapt lands-

menns tillit som lands- menn.» — — —

«Det er ikke nødvendig å gjøre oppmerksom på at dette er et stempel som blir satt på mennesker, og det et forferdelig stempel. Men — og her kjennes det mest ærlig å tale i form av en henvendelse til mulige N.S.-lesere: Dere har selv preget dette stemplet.»

På side 16:

«Grunnskylden var den partimessige avtale om blindt myrderi av uskyldige, i sam- mensvergelsens interesse.»

På side 17:

«Den moralske dom er her om mulig enda skarpere enn den juridiske kan bli. Det er meget om å gjøre for styrken og holdbarheten i den retts- lige dom at folket har den moralske dom klar. Uten den, altså tatt isolert, kan el- lers de enkelte domfellelser virke så harde at det med tiden kan gi bakslag.»

Skriftet selv presenterer altså som sin første oppgave den å få Nasjonal Samling anskuet som en forbryter- bande og hvert enkelt med- lem, også vidtskuende ten- kere, høyverdige idealister, kjernesunne og rettsindige mennesker, nybrottsmannen i fjellbygden, fiskeren ved havet, instinktivt retttroen- de, visergutten i brakken, sypiken på kvistkammeret, ingen unntatt, hver og en avskydd, foraktet, hatet, ut- støtt av folkefelleskapet, dømt og strengest mulig straffet, — og det uten å ha gjort seg skyldig i nogen forseelse, enn si ha begått noen forbrytelse.

Alt dette søker forfatteren å oppnå ikke ved å bevise noget, men ved å påstå no- get.

Som bekjent var Nasjonal Samling i virkeligheten et i 1933 på alminnelig måte stiftet og godkjent politisk parti og ikke i nogen hen- seende noget som helst annet. Ingen, altså heller ikke no- get medlem av N.S. kan med rette beskyldes, enn si dømmes for å ha begått en for- brytelse, før der foreligger avgjørende bevis for at han virkelig har begått den.

At forfatteren, etter på denne måte å ha satt hjulene i sving, muligens for å få dem til å gli lettere, mulig- ens for å skaffe sitt skrift «en dobbelt bunn», muligens av andre grunner, side opp og side ned i selv gode og salvesfulle betraktninger ostentativt tilholder seg selv og den rettferdige del av sine lesere ikke å la hjulene rulle for langt, kan om mu- lig bare forverre skriftets karakter. Etter, antagelig mer enn nogetsomhelst an-

(Forts. side 8)

En erkefiende -

(Forts. fra side 7)

net norsk skrift, å ha medvirket til å sette villskapen igang gir det seg utseende av egentlig å ville bremse den.

Et i sitt slag visstnok enestående åndsverk i Norge. Denne erkefiende blant annet av forståelse og måtehold.

Denne skattkiste for enhver som gjerne vil kjenne beskaftenheten av de våpen som våre fiender har funnet det nødvendig å anvende mot oss.

Denne gullgrube for enhver som ønsker nærmere innsikt i den av forfatteren med innøvet ferdighet anvendte pastorale metode.

Denne gullgrube for enhver som har interesse av å vite hva Homo sapiens kan prestere av tom retorikk og ville fantasier.

Denne gullgrube for enhver som sysler med å søke sammenhengen mellom slike prestasjoner og produsentens person, yrke og virke forøvrig.

Denne gullgrube for enhver som ønsker å kjenne den norske statskirkes evne til å oppdrage, utvelge og skaffe seg de rette hyrder, og til å holde sine tjenere i tømme.

Denne gullgrube for enhver som studerer kristendommens makt over sine forkynnere.

Denne fallgrube for enhver som anser dette skrift, der kommer fra en biskop, for å være hva det med rene ord uttrykkelig og uavlatelig selv utgir seg for, nemlig kristelig, og derfor ikke bare vender forfatterens tilholdssted, den norske statskirke, men hele kristendommen ryggen.

Hvor meget ondt har så dette opus i virkeligheten anrettet?

At de fraser, som det er sammensatt av, har vært bestemmende for kongeriket Norges høyesterett, må ansees umulig. At de kan ha påvirket grunnsynet hos endel av denne institusjons medlemmer, er derimot ikke absolutt utelukket. Og hva har de betydd for underordnede retter, for mangfoldige legdommere, for den store masse, for «den enfoldige almuesmann»?

Ved offentlig å utslynge de grovest mulige beskyldninger og på grunnlag av disse å oppfordre til en fra normal rettergang utskielen behandling av de injurerte og forfulgte, må dette skrift foruten å opphisse massen antas å ha medvirket 1) til at slike utskielser har funnet sted, 2) til at de har antatt store dimensjoner, og 3) til at det såkalte rettsoppgjør med landssvikene ennå

ikke er revidert og beriket.

Hvem bryr seg nu om å gjøre dette eller noget av dette godt igjen?

Forfatterens gjenlevende embedsbrødre? Jeg bruker ikke ordet åndsfeller. Og hvis ikke tilstrekkelig mange av dem vil, hvem da?

Den juridiske stand? Norges jurister, som på grunn av sine spesielle innsikter og ifølge sine høytidelige løfter skal være rettens kvalifiserte forkjempere, men som ikke desto mindre har levert våre fiender deres generaler, oberster, majorer, kapteiner, løytnanter og sersjanter, og som av disse tre grunner er ekstraforpliktet til nu å reagere mot uretten og skaffe de forurettede oppreisning og erstatning? Og hvis heller ikke tilstrekkelig mange av dem vil, hvem så?

Ennu har de, som direkte er rammet av forfatterens injurier, bare minoriteten av sine landsmenn med seg. Men både de og vi, som uten å ha vært medlemmer av Nasjonal Samling likeledes rettsstridig og brutalt er mishandlet ved det angivelige «rettsoppgjør» med «landssvikene», har retten med oss og tiden for oss og behøver bare å holde ut.

Heller ikke innsprøytningene fra det heromhandlede skrift har bløffet og bedøvet det norske folk for bestandig.

Christian Bekker.

Krigførings- —

(Forts. fra side 4)

tværtom. Senere har dette program som bekjent i stor utstrekning vært mønster for det såkalte «fellesprogram» (A. Bergløff: «Etter 7. Mai» s. 84—93).

Splittelsen i det norske styre ble på hjemmeverende hold tildels ansett som værende i landets interesse i enkelte henseender, bl. a. som sikring overfor begge muligheter for krigens utgang. Seiret England i ledtog med USA og Sovjet-Samveldet, ville den konstitusjonelle eksilregjering tre i funksjon og vareta landets interesser. Seiret Tyskland, ville disse interesser best kunne vareta av den folkerettslig legale ledelse av den hjemmeverende administrasjon.

Hensynet til denne dobbelte «assurance» var medbestemmende for mange deltagere i den offentlige administrasjon, således også for forfatteren, — i forbindelse med hensynet til å vareta de norske interesser som den administrative tjeneste ga adgang til. Administrasjons-

JAPAN KREVER TILBAKELEVERING

Sovjetutenriksminister Gromyko konfererte i Tokio med sin japanske kollega Shiina om tilbakelevering til Japan av Kurilene som Sovjet røvet, forteller DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG. Man kom ikke til enighet. Gromyko antydte at Russland straks ville gi tilbake to av disse øyer hvis USA trakk tilbake de tropper det har stasjonert i Japan. Ytterligere tilbakelevering kunne diskuteres hvis USA ville tilbakelevere den ulovlig besatte japanske øy Okinawa.

*

DEN BRITISKE «WACHT AM RHEIN»

Den britiske premierminister Wilson har etter tilbakekomsten fra Washington bekreftet nok engang sin hensikt om å trekke tilbake en del av de i Bundesrepublikken stasjonerte britiske tropper hvis det ikke kan oppnås en tilfredsstillende økonomisk løsning.

*

DE GAULLE OM SOVJET-LEDERNE

Statspresident de Gaulle uttaler om Moskvaprominensen: premierminister Kosygin er den dyktigste mann, sivilisert og godt informert — partisjef Bresnev er aggressiv og fanget i klisjéer — statspresident Podgorny duger bare til en timinutters samtale.

*

KRENKET STORHET

Den franske Rothschildmann og ministerpresident Pompidou er skuffet over manglende popularitet i London. Av 30 forbipasserende ante 28 ikke noe om ham. En av dem svarte: «Jeg kjenner bare en Pompadour, ingen Pompidou!»

*

apparatet ble som bekjent avlevert i full orden ved frigjøringen, og påstanden om grunnlag for kollektivt økonomisk ansvar for «Statspartiet» er ifølge kompetente jurister ikke holdbar, jfr. brosjyren «§ 104», utgitt av «Forbundet for sosial oppreisning».

Det gjøres oppmerksom på at alle uthevelser er gjort av forfatteren. Tyske og engelske sitater i teksten er tildels ikke oversatt, da disse språk nå er velkjent i Norge.

(Forts. i neste nr.)

—o—

KAMPLUS — SISTE HEMMELIGE VÅPEN!

DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG forteller at amerikanske militære eksperter nå skal ha oppdaget et nytt hemmelig våpen, som kanskje kan settes inn i kampen mot vietkong: lus. Disse nye amerikanske hjelpekrefter skal riktignok ikke bite fienden, men bare skrike når de i jungelen værer skjulte vietkongsoldater. USA-vitenskapsmenn tiltroer nemlig lusene evnen til å være menneskelige ofre på inntil 200 meters avstand. De utstøter herunder lyder, som gjennom spesialmikrofoner kan gjøres hørbare for amerikanske «luseførere».

*

EXTRA

Ett abonnemangserbudande till förmånspris

Den över hela världen kända och ofta citerade svenska tidningen Nordisk Kamp (NS) erbjudes till årets slut för endast 10 kr. Insatt detta belopp på postgiro 1488 37 Nordisk Kamp Box 162 Sverige, eller samma belopp pr brev till samma adress, och Ni erhåller en läsvärd och bra tidning till årets slut.

Nr 5 av tidningen (40-sidigt innehåll) utkommer den 1 sept.

Välkommen med eder prenumeration!

Vask, maling, tapetsering, mønstermaling RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN

— Telefon 26 55 30 —

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Månadsbladet FRIHUG

Frisinna helse-, tidtrøyt- og diskusjonsblad. Siste store opplysnings-emne: *Quisling og rettsoppgjøret*. Fylgjetong: *Den spanande livssoga til Jack London*, ill. og utarbeidd etter beste kjelder. Årspris kr. 20,—. Postgiro for bladv. 80 821. Utgjevar: Erling Seim, Kinn.

FARLIG FERIEPARADIS

Under forretnings- eller feriebesøk i Øst-Europa ble i årene 1964/65 62 tyske statsborgere arrestert. Tallet fordeler seg slik: i Polen 1, i Tsjekkoslovakia 24, i Ungarn 19, i Romania 2 og i Bulgaria 16. Det er vel også å frykte, skriver DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG at disse unøyaktige oppgaver ikke omfatter alle arrestasjoner av tyskere som er foretatt i disse land.

*

Arkitekt HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Collettsgate 43. Etter en tale er det bevertning og andledning til selskapielig samvær.

Møtetid kl. 19.30.

Tannlege

MARTIN KJELDÅS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

DAGLIG FRISKE BLOMSTER

Blomsterforretning
SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4

Telefon 37 76 96

Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlendet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgironr: 16 450.

Utgiver A/S Folk og Land

Viking Bktrykkeri